

ŠOLA ZA STARŠE: 1. predavanje v šolskem letu 2020/2021
(11. 11. ob 16.30 preko spletne aplikacije ZOOM)

KAKO OTROKA VZGOJITI V SAMOSTOJNO IN ODGOVORNO OSEBNOST

(povzetek predavanja)

Predavatelj: dr. Sebastjan Kristovič

Čeprav je na voljo ogromno literature o vzgoji, je morda včasih bolje, da le-te beremo manj. Enega recepta za vse otroke ni. Mame svoje otroke večinoma najboljše poznajo, jih najgloblje čutijo in razumejo. Nekako so mame čudežna bitja. Vseeno pa je zelo pomembno, da je mama v stiku s svojo materinskostjo, žensko naravo.

Mama naj uporablja individualen pristop do vsakega svojega otroka, kajti vsak otrok je zgodba zase, unikum. Vsak otrok potrebuje nekaj drugega. Otrok zelo dobro začuti, če mama ali oče nista sigurna vase. Najslabša možna kombinacija je mama s slabo vestjo. Včasih je bilo to nekaj spontanega (dojenje, odvajanje od hrane, kakanje v kahlico ipd.), danes pa delamo iz tega celo znanost, dramo in starši to preveč potenciramo v dosežke. Starši smo ob poplavi vseh nasvetov negotovi in zmedeni, starši hitro postanemo nesigurni vase. Skušajmo čim bolj zaupati vase in v svoje odločitve, ki naj bodo za otroka koristne in predvsem dobronamerne.

Otrok zna zelo hitro prepoznati negotovost starša in je takrat pri svojih željah, potrebah še bolj vztrajen. Poznamo 2 vrsti joka (jok zaradi potrebe po hrani, varnosti ali ljubezni in jok zaradi iskanja pozornosti, »izsiljevanja«). Osnovne fiziološke potrebe po hrani, varnosti in ljubezni so popolnoma upravičene in jih moramo otroku zagotoviti, saj je od nas odvisen. Pomembno je, da znamo prepoznati vrsto joka in pravilno ter umirjeno odreagirati, sicer se lahko to izsiljevanje stopnjuje. Če nam otrok reče, da si bo poiskal novo družino (ker mu npr. ne dovolimo, da porišo steno ali dobi novo igračko), mu najprej povejmo, da ga imamo radi, oba z očkom, za vedno. Če pa želi, pa lahko gre. Ključno sporočilo od nas za otroke je, da se z ljubeznijo ne manipulira. Mi smo mu povedali, da ga imamo radi, ampak smo pa dali odločitev v njegove roke. Otrok zelo dobro ve, kakšen je učinek njegovih besed in s čim bo kaj dosegel. Seveda pa tudi mi nikoli ne smemo otroku pogojevati ljubezni. Nikoli mu ne smemo reči »Zdaj pa te nimam več rada, ker si naredil to in to«. Otrok mora imeti zaupanje v svoje starše, da ga imajo radi vedno in za vedno, tudi če kdaj naredi kaj narobe. To je zelo pomembno za razvoj samospoštovanja in zaupanju vase pri otroku.

Ko vprašamo starše, kaj bi naredili za svojega otroka, po navadi dobimo odgovor: VSE! Kar pa seveda ni najbolje. Kajti stvari, ki jih je sposoben narediti sam, naj otroka naredi sam, ker je to za njega dobro. Domača naloga je naloga otroka. Včasih so otroci prišli domov in so jih starši

VRTEC LITIJA

Bevkova ulica1

1270 Litija

tel: 01/89 62 530

fax: 01/89 62 540

e-naslov: tajnistvo@vrtec-litija.si

www.vrtec-litija.si

le preverili, če imajo narejeno nalogo. S tem, ko pa dandanes delamo opravila namesto otrok, jih oropamo možnosti lastne izkušnje. **VSE ZA NJIH, A NIČ NAMESTO NJIH!** naj bo osnovno vodilo v vzgoji otroka. Če vse delamo namesto otroka, ga oropamo izkušenj. Danes je vse preveč otrok, ki se iščejo in ne najdejo zadovoljstva v tem, kar počnejo. To pa lahko postane velik problem, kajti če štirideset let delaš nekaj, kar ti greni življenje, boš čez čas cel zagrenjen in hkrati lahko greniš življenje tudi drugim. Samopodoba in samozavest si človek gradi z dejanji, s tem, kar človek počne. In vsi vemo, kako se počutimo, ko nam nekaj uspe. Ravno tako se otrok počuti zmagoslavno, ko mu uspe nekaj, za kar se je trudil in vztrajal. Pohvalimo in opogumimo ga, otrok k nam pride po MOČ (po-moč). S tem, ko nam otroci rečejo »Pusti, bom sam!«, nam želijo sporočiti, da hočejo in zmorejo nekaj opraviti sami. S tem, ko opravljamo stvari namesto otrok, jim na nezavedni ravni sporočamo, da jih še ne želimo spustiti ali dovoliti, da odrastejo.

Kaj pomeni »samopodoba«? Samopodoba pomeni, da se v svoji koži dobro počutimo. Samozavest pa pomeni, da verjamemo v to, kar znamo in kar počnemo. Egocentričnost je nezdrava samozavest. Zakaj je »nezdrave samozavesti« tako veliko danes? Ker se vse vrti okoli otrok. V prvih mesecih se otroku izrisujejo prve podobe sveta. Otrok dobiva občutek, da so vsi ljudje na svetu tukaj zanj zato, da mu izpolnjujejo želje. Nekega dne ugotovijo, da to le ni tako (ko pridejo v razred, na fakulteto...) in postane svet za njih zelo stresen. Danes otroci razmišljajo zelo egoistično (jaz in samo jaz), se ne umikajo več starejšim ipd.

Kaj je naše poslanstvo? Da jim čimprej pomagamo odriniti v svet. Sporočilo vsem mamam:

- *Nobena mama ni rodila sina samo zase.*
- *Mama ni 24-urni servis.*
- *Mama in sin je najbolj zakompliciran odnos.*

Mame se moramo pri vzgoji sina vprašati, kakšnega partnerja bi si želele in tako vzgajamo tudi svoje sinove. Oče naj bo steber družine, naj daje občutek varnosti družine. Naj bo rama, na kateri naj se žena zjoče, naj bo čustveno prisoten ter odgovoren. Oče oziroma moški naj bo del rešitve, ne del problema! Oče naj bo tisti, ki naj usmerja in sinu pokaže, kje je S, J, V, Z. Mama ne rabi biti sama za vse, ona potrebuje ob sebi pravega moža, partnerja, očeta. Otrok nas ves čas opazuje – kakšen je oče v odnosu do njegove mame, žene. Oče lahko največ naredi za svoje otroke tako, da ljubi svojo ženo. Oče mora pokazati sinu, da je nanj ponosen! Če oče in mama nista usklajena, je otrok zbežan. Npr. koga zvečer otroka največkrat pokliče, da ga da spat? Tistega, katerega lahko dalj časa vrti okoli prsta. To nima nič opraviti z ljubeznijo. Pomembno je, da sta starša usklajena med seboj in oba zagovarjata isto stališče. Enako je z vrtcem – starši morajo pokazati zaupanje v vrtec ali šolo. Sicer otroci začutijo dvom in lahko postanejo razdvojeni, zmedeni.

Starši smo povsod zraven, povsod hočemo urejati stvari, celo v šoli. Seveda potem otroci pričakujejo, da bodo starši vse »zrihtali«, se ne potrudijo več. Pomembno je, da starši pustimo otroke pri miru, da pridobijo tudi kakšne »bojne« rane. Tudi občasne negativne izkušnje so koristne in se lahko otroci iz njih veliko naučijo.

VRTEC LITIJA

Bevkova ulica1

1270 Litija

tel: 01/89 62 530

fax: 01/89 62 540

e-naslov: tajnistvo@vrtec-litija.si

www.vrtec-litija.si

Pomemben poudarek moramo dati tudi zaslonom (televizija, igrice, uporaba telefona ipd.). Dve uri igranja iger na zaslonih na dan naj bi bila kot ena črtica droge. V otroštvu se možgani formulirajo, sinapse se povezujejo na podlagi doživetij, izkušenj. Včasih smo bili otroci cele dneve zunaj v gibanju, današnji otroci so zunaj veliko manj. Vse to pomembno vpliva na razvoj človeka. Danes študentje na fakulteti ne zmorejo poglobljenega učenja, argumentiranja, ogromno je nemirnih otrok. Velik razlog za to je prevelika uporaba zaslonov in premalo gibanja, delno tudi osiromašena prehrana.

Kdo so »postarani otroci«? S tem, ko otroke zasičimo s popoldanskimi dodatnimi dejavnostmi in preveliko uporabo zaslonov, dušimo njihovo notranjost. Do drugega razreda naj otroci ne bi hodili na popoldanske dejavnosti. Sedaj pa imamo generacije iztrošenih najstnikov, utrujenih in naveličanih. Odrasli nismo otrokovi animatorji – pustimo predšolski otrokom brezskrbno otroštvo, da se nemoteno igrajo, gibajo v naravi, razvijajo domišljijo.

V času epidemije korona virusa je pomembno, da smo staršu umirjeni in pomirjeni, ne razlagajmo otrokom preveč. Pomembno je, kakšen odnos bomo do tega zavzeli – ali bomo žrtev ali bomo vztrajali po poti naprej. Razmišljajmo raje, kaj bomo dali staršem namesto zaslonov in kako lahko zavarujemo otrokovo otroštvo. Pomembno je, da smo čustveno navzoči, saj otroci vedno hrepenijo po kvalitetnem in varnem odnosu s starši.

Povzetek po predavanju zapisala: Katja Hrastar Belšak, pom. ravnateljice